

Dostoevskiyning " Telba " asarida ayollar tasviri

Xulkaroy Nosirova

Ingliz tili va adabiyoti fakulteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu tezisdagi rus adibi Feodor Mihaylovich Dostoyevskiyning "Telba " romanidagi ayol obrazlar portreti tahlil qilingan . Shuningdek , ayol qahramonlarga berilgan tasvirning o'quvchiga asarning bosh g'oyasini hamda har bir obrazdan chiqarishi kerak bo'lgan xulosani yetkazib berishdagi ahamiyati aytib o'tilgan. Buyuk yozuvchining ayollar portretini tasvirlashdagi mahorati haqida ham so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: roman, obraz, portret, badiiy go'ya, harakter.

Asarning bosh g'oyasini kitobxonga yetkazish bilan bir qatorda uning ko'z oldida qahramonlarning suratini mahorat bilan chizish , aynan o'sha muhitni o'quvchi tasavvurida jonlantirish ham yozuvchining qay darajada mahoratli ekanligidan darak beradi .

Jahon klassikasining taniqli vakili Dostoyevskiyning dunyoning turfa burchaklaridagi kitobxonlarning qalbidan joy olgan asari " Telba" ham asar g'oyasining kuchliligi , ham badiiy tasvir jihatdan yuksakligi bilan mukammal asar hisoblanadi . Asardagi qahramonlar portreti deganda , qahramonning tashqi ko'rinishi , kiyim boshi , yuzi va ko'zlari ko'rsatayotgan ifoda , o'ziga xos harakatlari nazarda tutiladi .

Ushbu asarda ham adib qahramonlarini tavsiflashda bor mahoratini namoyish qilgan . Shuningdek , tavsifi berilgan har bir obrazning ichki dunyosi , hayot tarzi , o'ziga xos fe'l atvori uning qiyofasiga uzviy bog'liqdir .

Misol uchun ayol obrazlar orasida asosiysi hisoblanadigan Nastaysia Flippovnaning surati shunday chiziladi : " Suratdagi ayol chindan ham favqulodda go'zal edi . U haddan tashqari sodda va nafis tikilgan qora ipak ko'ylak kiygandi ; ko'rinishidan qoramtirroq bo'lgan sochlarini huddi uyda yurgandek odmigina qilib o'rgan edi ; ko'zlari timqora , tubsiz , manglayida hayol o'ynaydi ; yuz ifodalarida jo'shqinlik aks etadi , shu bilan birga kibrli ko'rinadi ; chehrasi nozikkina , balki , ehtimol, biroz oqarinqiragandir " [1.42]. Nastaysia Flippovna ota-onasiz , lekin boy insonning sharofati bilan to'kin hayotda ulg'aygan , yaxshi ta'lim olgan va bir tarjimonning iborasi bilan aytganda , " xo'rlangan go'zallik timsoli " . Peterburgga kelgach Nastaysia Flippovnadagi o'zgarishlar quyidagicha ifodalanadi : " Ilgarilari u allaqanday uyatchan , biroz dumbulroq , ba'zan sho'xligi va do'lvorligi bilan jozibador , ba'zan esa mayus va o'ychan , xurkak , hayrona , ko'zi yoshli va bezovta qiz edi , endi bulardan unda asar ham qolmagandi .

Yo'q . U uning qarshisida favqulodda va mo'jaz bir xilqat handon tashlab kular , achchiq zaharli kinoyalar bilan uzib - uzib olar ..." [2.58] . Bu obrazga berilgan ta'rif orqali yosh va g'oyat go'zal ayolning osuda kechayotgan hayoti birgina voqea bilan mutlaq o'zgarib ketishi va boshqa bir inson qilgan xato tufayli uzoq vaqt azob chekishi yoritilgan . Qahramonning portreti bizga aynan xulosaning o'zini bermasa-da , qalbimizda chuqur iz qoldiradi , yani obrazlar hayotida sodir bo'lgan voqealarni o'qib , tasavvur qilib hamda ularning o'g'riqlarini sal bo'lsa-da his etib o'zimizni va atrofimizdagilarni yaxshiroq tushuna boshlaymiz . Mana shuning uchun ham obrazlarga berilgan ta'rif muhim hisoblanadi .

Bosh qahramon knyaz Mishkinning tabiatini va ichki olamini ochib beradigan hamda har bir o'quvchining oldida hurmat - ehtiromga loyiq inson ekanligini isbotlaydigan kichik bir voqea , ya'ni knyaz Mishkin Shveysariyada davolangan vaqtlarda , o'zi istiqomat qilgan qishloqda yashovchi Mari ismli qiz hikoyasi ham garchi hajman kichik bo'lsada , juda ta'sirli va esda qolarli syujetdir . Kambag'al va kasalmand onasi bilan yashaydigan Mariga shunday tasvir beriladi : " Yoshi yigirmalarga borgan , o'zi nozikkina , oriqqina edi ... ilgarilari ham o'zi unchalik chiroyli emasdi ; faqat kózlari sokin , ma'sum , mehrlil boqardi " [3.95] . Yozuvchi bu obraz orqali yaxshilab o'ylab ko'rilsa unchalik muhim bo'lmagan , ya'ni insonning hayotini fojeaga aylantirishga arzigulik bo'lmagan sabablar — umumiy qoidalar odamlarni qanchalik bag'ritosh va rahmiz kimsalarga aylantirishini ifodalagan . Misol sifatida Mariga berilgan boshqa bir ta'rifni olaylik : " Mari yerda kampirning oyog'i tagida och , abgor , uvada bo'lib yig'lab yotardi . Galalashib odamlar kelgach , u o'zini yoyilgan parokanda sochlari bilan pana qilib , yerga muk tushganicha yotaverdi . Hamma atrofdan unga yaramas gazandaga qaraganday tikilardi ; chollar gap - so'z qilishib , so'kishar , yoshlar esa xatto xiringlashar , xotinlar lablari lablariga tegmay qarg'ashar , g'iybat qilishar , xuddi bir o'rgimchakni ko'rganday aftlarini nafrat bilan burishtirar edilar " [4.96] . Romandagi aynan shu jummalarni o'qigach , nazarimda har bir kitobxon vaziyatga olomon ichida turib , shu olomonning bir qismi sifatida emas , balki inson sifatida qarashni boshlaydi . Marining holatiga berilgan bu tasvir va yana boshqa tasvirlar hammamizga yozuvchi bizga aytmoqchi bo'lgan so'zlarni yetkazib beradi .

Asosiy qahramonlar safiga kirmasada , juda yaxshi ta'rif berilgan obrazlarda biri Varvara shunday tasvirlangan : "Varvara Ardalionovna yigirma uchlarga kirgan , o'rta bo'yli , birmuncha qotmaroq , yuzi chiroyli bo'lmasa ham , chiroyli xotinlardan ko'ra jozibaliroq , istarasi issiq bir qiz edi . U quyib qo'yganday onasiga o'xshar , hatto kiyimi ham onasinikidan farq qilmas , yasan-tusanga xushi yo'qligi ko'rinib turardi . Uning

ko'kimtir ko'zlari ba'zan juda sho'x va erka boqa olardi , lekin ko'p mahal va , ayniqsa keyingi paytlarda bu kózlar behad o'ychan va jiddiy bo'lib qolgandi . Uning yuzidan ham qat'iyatli , ahdi qattiq ekanligi ko'rinib turar , lekin u qat'iyatda onasidan ham g'ayratliroq va tadbirkorroq bo'lishi mumkinligi sezilardi " [5.125] . Hech shubhasiz Varvaraga chizilgan portret orqali Dostoyevskiyning badiiy mahoratiga baho bera olamiz . Shunday yozuvchilar bo'ladi bir obrazni o'quvchi ko'z o'ngida jonlantirishi uchun ba'zan bir bet ham kamlik qiladi va yana shunday ijodkorlar ham borki , qisqagina ta'rif bilan cheklanadi . Albatta , har kimning o'z uslubi bor . Lekin Dostoyevskiy qahramonlarning suratini tasavvuringizda aniq chizib bera olishi va buni qisqa jummalarda ifodalashi bilan ham kitobxonlarning hurmatini qozongan .

Xulosa qilib aytganda, asarning bosh g'oyasini yetkazib berishda qahramonlar portreti ahamiyati hisoblanadi . Lekin faqatgina tasvirga berilib asosiy maqsad ikkinchi darajaga tushib qolishi asarning qadr-qimmatini tushiradi . Shuning uchun ham yozuvchidan chinakam mahorat va yuksak did talab etiladi . " Telba " romanidagi ayollarga berilgan tavsif esa hech qanday me'yorni buzmagani va o'z vazifasini to'laqonli bajargan . Bu esa asarning yutug'idir .

ADABIYOTLAR

1. F.Dostoyevskiy . "Jahon adabiyoti durdonalari " turkumi . " Telba " romani " Bayoz " Toshkent . 2019 . 47 - bet .
2. F. Dostoyevskiy . "Jahon adabiyoti durdonalari " turkumi . " Telba " romani." Bayoz " Toshkent . 2019 . 58 - bet .
3. F. Dostoyevskiy . "Jahon adabiyoti durdonalari " turkumi . " Telba " romani ." Bayoz " Toshkent . 2019 . 95- bet .
4. F. Dostoyevskiy . "Jahon adabiyoti durdonalari " turkumi . " Telba " romani ." Bayoz " Toshkent . 2019 . 96-bet .
5. F. Dostoyevskiy . "Jahon adabiyoti durdonalari " turkumi . " Telba " romani ." Bayoz " Toshkent . 2019 . 125-bet .

